

Xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ ở Việt Nam hiện nay

Trần Viết Quang¹, Lê Thị Nam An²

Nhận ngày 15 tháng 6 năm 2021. Chấp nhận đăng ngày 22 tháng 8 năm 2021.

Tóm tắt: Bài viết luận giải nhằm làm rõ bản chất, tầm quan trọng của văn hóa công sở và đạo đức công vụ, một tiêu chí quan trọng của nền hành chính văn minh, hiện đại. Dưới tác động của kinh tế thị trường, bên cạnh những mặt tích cực, thực trạng văn hóa công sở và đạo đức công vụ hiện nay có những hạn chế nhất định. Để có được một Nhà nước kiến tạo phát triển, liêm chính, hành động, phục vụ nhân dân và một nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp, kỷ cương, công khai, minh bạch, cần chú trọng việc xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ, thực hiện những giải pháp thiết thực, hiệu quả nhằm xây dựng môi trường văn hóa trong các cơ quan, công sở và giáo dục đạo đức cho đội ngũ cán bộ, công chức trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường hiện nay.

Từ khóa: Đạo đức công vụ, văn hóa công sở, Việt Nam.

Phân loại ngành: Triết học

Abstract: The paper aims to clarify the nature and importance of civil service culture and public service ethics, an important criterion of civilised and modern administration. Under the influence of the market economy, besides the positive aspects, the current situation of civil service culture and public service ethics has certain limitations. In order to have a state of development, integrity, action, serving the people and a modern, professional, disciplined, open, and transparent administration, it is necessary to pay attention to building a civil service culture and public service ethics, implement practical and effective solutions to build a cultural environment in agencies and offices, and educate morals for cadres and civil servants in the context of business development in the market economy today.

Keywords: Public service ethics, office culture, Vietnam.

Subject classification: Philosophy

^{1,2} Trường Đại học Vinh.
Email: quangdhv@yahoo.com.vn

1. Mở đầu

Văn hóa công sở và đạo đức của cán bộ, công chức thể hiện tính văn minh, hiện đại của nền hành chính, một tiêu chí quan trọng để đánh giá chất lượng của cơ quan nhà nước cũng như mức độ tín nhiệm của nhân dân đối với đội ngũ cán bộ, công chức. Ở Việt Nam quá trình chuyển từ nền kinh tế theo mô hình kế hoạch hóa tập trung sang kinh tế thị trường đã tác động mạnh mẽ, trực tiếp đến văn hóa công sở và đạo đức của cán bộ, công chức. Bên cạnh nhiều cán bộ, công chức luôn nêu gương về đạo đức, lối sống, vẫn còn một bộ phận cán bộ trong các cơ quan hành chính nhà nước có những biểu hiện suy thoái về đạo đức, vi phạm đạo đức công vụ. Chính vì vậy, cần phân tích, làm rõ những tác động của kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ, từ đó đề ra các giải pháp tăng cường xây dựng văn hóa công sở và giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức.

2. Văn hóa công sở và đạo đức công vụ

Văn hóa thường được tiếp cận ở các góc độ khác nhau, theo nghĩa rộng và nghĩa hẹp. Theo nghĩa rộng, “văn hóa” được hiểu là “tổng thể nói chung những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra trong quá trình lịch sử” (Viện Ngôn ngữ học, 2006, tr.1100), hay: “Văn hóa là sự tổng hợp của mọi phương thức sinh hoạt cùng với biểu hiện của nó mà loài người đã sản sinh ra nhằm thích ứng những nhu cầu đời sống và đòi hỏi của sự sinh tồn” (Hồ Chí Minh, 2011, t.8, tr.293). Theo nghĩa hẹp, “văn hóa” là “những hoạt động của con người nhằm thỏa mãn nhu cầu đời sống tinh thần (nói tổng quát)”; “tri thức, kiến thức khoa học (nói khái quát)” (Viện Ngôn ngữ học, 2006, tr.1100). Như vậy, theo nghĩa rộng, “văn hóa” bao gồm các giá trị vật chất, tinh thần do con người tạo ra, còn theo nghĩa hẹp, “văn hóa” được hiểu là những giá trị tinh thần do con người tạo ra.

Phạm Văn Đồng cũng định nghĩa khái niệm văn hóa theo cả hai nghĩa: “Theo nghĩa hẹp, văn hóa thường được hiểu như một lĩnh vực của hoạt động và sinh hoạt xã hội bao gồm các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thông tin đại chúng (phát thanh, truyền hình, báo chí, xuất bản...), thư viện, câu lạc bộ, bảo tồn, bảo tàng... Theo nghĩa rộng, văn hóa là tất cả những gì không phải thiên nhiên, nghĩa là tất cả những gì do con người, ở trong con người và liên quan trực tiếp nhất đến con người” (Phạm Văn Đồng, 1995, tr.9).

Tùy cách tiếp cận để nghiên cứu và ứng dụng mà khái niệm này được sử dụng theo nghĩa rộng hay nghĩa hẹp. Đối với việc phân tích, luận giải các vấn đề về văn hóa công sở và đạo đức công vụ, khái niệm văn hóa được sử dụng theo nghĩa hẹp.

Văn hóa công sở là những giá trị tinh thần, bao gồm: các nguyên tắc, chuẩn mực công vụ (được nhà nước quy định để điều chỉnh hành vi giao tiếp, ứng xử của cán bộ, công chức), môi trường làm việc, cảnh quan công sở, nội quy của cơ quan, được gìn giữ và duy trì một cách ổn định trong quá trình thực thi công vụ.

Đạo đức là “một hình thái ý thức xã hội, là tổng hợp những nguyên tắc, quy tắc, chuẩn mực xã hội nhằm điều chỉnh và đánh giá cách ứng xử của con người trong quan hệ với nhau và quan hệ với xã hội, chúng được thực hiện bởi niềm tin cá nhân, bởi truyền thống và sức mạnh của dư luận xã hội” (Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, 2000, tr.8).

Đạo đức bao gồm đạo đức cá nhân và đạo đức xã hội. Đạo đức công vụ thuộc về đạo đức xã hội, là một dạng đạo đức xã hội. Về bản chất, đạo đức công vụ là hệ thống các nguyên tắc, quy tắc, chuẩn mực nhằm điều chỉnh và đánh giá cách ứng xử của cán bộ, công chức trong quan hệ với nhau và quan hệ với nhân dân, với các tổ chức khác trong quá trình thực thi công vụ. Khi thực hiện công việc của mình, người cán bộ, công chức không chỉ phải có năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ mà còn đòi hỏi phải có đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ.

Văn hóa công sở và đạo đức công vụ quan hệ chặt chẽ với nhau, làm cơ sở và bao chứa lẫn nhau. Văn hóa công sở bao gồm các nguyên tắc, chuẩn mực công vụ, trong đó có nguyên tắc, chuẩn mực đạo đức, còn đạo đức công vụ là một nội dung cốt lõi của văn hóa công sở. Văn hóa công sở thường được tiếp cận ở góc độ giá trị, ở trình độ tổ chức, hoạt động, gắn với trách nhiệm công vụ, còn đạo đức công vụ thường được đề cập ở góc độ phẩm chất, gắn với lương tâm của cán bộ, công chức. Văn hóa công sở và đạo đức công vụ đều là những tiêu chí hàng đầu trong xây dựng, đánh giá mức độ văn minh, hiện đại của nền hành chính và trong đánh giá cán bộ, công chức, đề bạt hoặc miễn nhiệm cán bộ, công chức, xem xét mức độ tín nhiệm của nhân dân đối với đội ngũ cán bộ, công chức.

3. Tác động của kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ ở Việt Nam hiện nay

Ở Việt Nam, sự phát triển kinh tế thị trường đem lại những giá trị to lớn. Nhờ phát triển kinh tế thị trường nên Việt Nam đã ra khỏi khủng hoảng kinh tế - xã hội và tình trạng kém phát triển, trở thành nước có thu nhập trung bình, đang đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, đối với quá trình xây dựng nền văn hóa, con người mới, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, thì kinh tế thị trường cũng có những tác động tiêu cực nhất định. Cùng với mặt trái của kinh tế thị trường, quá trình toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế cũng đã làm suy thoái các giá trị văn hóa, đạo đức truyền thống ở một bộ phận không nhỏ người Việt Nam, trong đó có một số cán bộ, công chức.

Thực tế cho thấy, bên cạnh nhiều cán bộ, công chức có đạo đức tốt, lối sống trong sạch, tận tụy với nhân dân, vẫn còn một bộ phận cán bộ, công chức có những biểu hiện suy thoái về đạo đức, vi phạm đạo đức công vụ. Về điều này, Đại hội lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam viết: “Một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức suy thoái đạo đức, lối sống và vi phạm đạo đức công vụ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.78); “vẫn còn tình trạng

lợi ích cục bộ, sách nhiễu người dân, doanh nghiệp trong giải quyết thủ tục hành chính” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.75).

Hiện tượng suy thoái về đạo đức, vi phạm đạo đức công vụ đi ngược lại công cuộc cải cách hành chính nhà nước và sự mong đợi của nhân dân. Có nhiều nguyên nhân làm lệch chuẩn văn hóa công sở và đạo đức công vụ, dẫn đến tình trạng vi phạm đạo đức của cán bộ, công chức như: sự tác động từ mặt trái của kinh tế thị trường; sự buông lỏng trong quản lý của các cơ quan nhà nước; sự yếu kém của công tác giáo dục, bồi dưỡng cán bộ; sự thiếu ý thức rèn luyện, trau dồi đạo đức của cán bộ, công chức; sự thiếu vắng của hệ thống nội quy, quy định của cơ quan, đơn vị về trách nhiệm của cán bộ, công chức trong thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ... Trong đó, sự tác động từ mặt trái của kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ là nguyên nhân khách quan, trực tiếp làm cho một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức vi phạm chuẩn mực đạo đức công vụ.

Sự tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ, thể hiện ở những mặt sau:

Thứ nhất, mặt trái của kinh tế thị trường làm nảy sinh lối sống thực dụng, hưởng thụ, chạy theo giá trị vật chất của một phần cán bộ, công chức. Thời gian qua, những hiện tượng lợi dụng công quỹ, sai phạm trong sử dụng xe công, nhà công vụ, xây dựng và sử dụng cơ sở vật chất không đúng mục đích ở các trụ sở của cơ quan nhà nước, tệ tham nhũng... khá phổ biến và đều là những biểu hiện của lối sống thực dụng, hưởng thụ, chạy theo giá trị vật chất của cán bộ, công chức. Mặc dù những năm gần đây, “công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí có bước tiến mạnh, đạt được nhiều kết quả tích cực, rõ rệt, tạo hiệu ứng lan tỏa mạnh mẽ trong toàn xã hội, được nhân dân đồng tình, đánh giá cao, các tổ chức quốc tế ghi nhận” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.54), nhưng “tham nhũng, lãng phí ở một số nơi còn nghiêm trọng” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.76).

Thứ hai, mặt trái của kinh tế thị trường làm cho chủ nghĩa cá nhân len lỏi trong công sở. Kinh tế thị trường lấy lợi nhuận làm thước đo của sự thành công và cạnh tranh trong sản xuất, đề cao lợi ích cá nhân, điều đó một mặt thúc đẩy người ta thi đua lao động, sản xuất, mặt khác làm cho một số người nảy sinh tư tưởng chiếm đoạt của công thành của tư, vi phạm kỷ luật để đạt được mong muốn cá nhân. Điều này cũng dẫn đến hàng loạt các biểu hiện như: bè phái, cục bộ, “cơ chế xin cho”, “tư duy nhiệm kỳ”, “lợi ích nhóm”. Trước đây, Hồ Chí Minh từng cảnh báo: “Một dân tộc, một đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân” (Hồ Chí Minh, 2011, t.15, tr.672). Chủ nghĩa cá nhân đối lập với chủ nghĩa tập thể - một trong những nguyên tắc đạo đức mới mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân Việt Nam đang xây dựng.

Thứ ba, mặt trái của kinh tế thị trường làm phai mờ các giá trị đạo đức của cán bộ, công chức. Cán bộ, công chức phải có tinh thần phục vụ nhân dân, lấy lợi ích của nhân dân

và xã hội làm tiêu chí trong thực thi công vụ, phải coi bản thân mình là công bộc của nhân dân, phải có ý thức phục vụ nhân dân, coi quyền lực của mình là đại diện cho quyền lực của nhân dân, coi mục đích công việc của mình là vì lợi ích của nhân dân. Cán bộ, công chức Việt Nam cần có những chuẩn mực văn hóa, đạo đức cơ bản như: tận tụy phục vụ nhân dân, trung thành với sự nghiệp cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam và dân tộc Việt Nam, giao tiếp lịch sự, ứng xử nhã nhặn, có tinh thần kỷ luật và chấp hành nội quy, quy định và sự phân công nhiệm vụ, có tinh thần phối hợp cao trong công việc, thực hiện đúng quyền hạn và trách nhiệm trong công việc được giao. Mặt trái của kinh tế thị trường phần nào đã làm phai mờ các giá trị đạo đức của một bộ phận không nhỏ cán bộ, công chức Việt Nam.

4. Giải pháp đẩy mạnh xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay

Trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường, chúng ta cần tăng cường xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ với những nội dung cụ thể như: xây dựng các tiêu chí, chuẩn mực về văn hóa công sở và đạo đức công vụ; xây dựng kế hoạch thực hiện có hiệu quả công tác văn hóa, phát triển văn hóa công sở, rèn luyện đạo đức công vụ; thực hiện cơ chế thi đua khen thưởng trong quá trình thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ; xây dựng nội quy, quy chế rõ ràng, cụ thể ở mỗi cơ quan, đơn vị về nề nếp làm việc, trách nhiệm cá nhân; tạo môi trường làm việc hợp tác và tín nhiệm, dân chủ trong công sở; quan tâm đến việc nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của cán bộ, công chức, viên chức, tạo động lực phấn đấu cho cá nhân; tôn trọng, khích lệ những đóng góp, sáng kiến, kinh nghiệm nâng cao hiệu quả công việc; xây dựng ý thức kỷ luật, tinh thần tập thể, tinh thần phối kết hợp trong hoàn thành các nhiệm vụ được giao; xây dựng môi trường, cảnh quan công sở xanh - sạch - đẹp, tạo tâm lý thoải mái, yên tâm làm việc.

Đồng thời, để hạn chế tác động tiêu cực từ mặt trái của nền kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ, chúng ta cần thực hiện đồng bộ các giải pháp chủ yếu như sau:

Thứ nhất, tiếp tục hoàn thiện và thực hiện các văn bản pháp lý về xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Những năm gần đây, nhận thức được tầm quan trọng của văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong môi trường công sở và thực thi công vụ, Đảng và Nhà nước Việt Nam đã ban hành nhiều văn bản về xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Có thể kể đến các văn bản quan trọng như: Quyết định số 129/QĐ-TTg ngày 02 tháng 08 năm 2007 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành quy chế văn hoá công sở tại các cơ quan hành chính nhà nước; Quyết định 137/2009/QĐ-TTg, ngày 02 tháng 12 năm 2009 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Đề án đưa nội dung phòng, chống tham nhũng vào chương trình giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng; Chỉ thị số 10/CT-TTg, ngày 12 tháng 06 năm 2013 của Thủ tướng Chính phủ về việc đưa nội dung phòng, chống tham nhũng

vào giảng dạy tại các cơ sở giáo dục, đào tạo từ năm học 2013-2014; Quyết định số 1847/QĐ-TTg, ngày 27 tháng 12 năm 2018 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án văn hóa công vụ; Quyết định số 733/QĐ-TTg ngày 14 tháng 06 năm 2019 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Kế hoạch tổ chức thực hiện Phong trào thi đua “Cán bộ, công chức, viên chức thi đua thực hiện văn hóa công sở” giai đoạn 2019-2025; Chỉ thị số 10/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 22 tháng 04 năm 2019 về việc tăng cường xử lý, ngăn ngừa hiệu quả tình trạng nhũng nhiễu, gây phiền hà cho dân, doanh nghiệp trong giải quyết công việc. Những văn bản này là những căn cứ để thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong thực thi công vụ, do đó, muốn xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường, chúng ta cần quán triệt, thực hiện các văn bản pháp lý về văn hóa công sở và đạo đức công vụ.

Thứ hai, phát huy vai trò của dư luận xã hội trong xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Dư luận xã hội như một kênh thông tin để xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ, điều chỉnh lệch chuẩn văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong nền kinh tế thị trường hiện nay. Văn hóa công sở và đạo đức công vụ đều là những công cụ điều chỉnh hành vi của cán bộ, công chức. Văn hóa công sở được điều chỉnh bằng ý thức trách nhiệm; đạo đức công vụ được điều chỉnh bằng lương tâm và cả hai đều cùng được điều chỉnh bởi dư luận xã hội. Thái độ, giao tiếp, ứng xử, xử lý công việc của cán bộ, công chức đều là những biểu hiện được đánh giá và điều chỉnh thông qua dư luận xã hội. Do đó, muốn xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ, chúng ta cần coi dư luận xã hội là một kênh thông tin để đánh giá và điều chỉnh. Dư luận xã hội chính là tiếng nói của các cộng đồng mạng xã hội, phản ánh của các cơ quan báo chí, phản ánh của người dân. Không ít vi phạm các quy định về văn hóa công sở và đạo đức công vụ của cá nhân và tổ chức đã được phản ánh và được phát hiện thông qua dư luận xã hội. Dĩ nhiên, chúng ta cần kiểm chứng, phân tích thông tin, chất lọc thông tin từ dư luận xã hội, nắm bắt các luồng thông tin có tính tích cực, xây dựng, chính thống, đồng thời, loại bỏ những thông tin có tính tiêu cực, thông tin nhiễu... Về điều này, Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Nước ta là nước dân chủ, mọi người có quyền làm, có quyền nói” (Hồ Chí Minh, 2011, t.5, tr.295), nhưng “không phải dân chúng nói gì, ta cũng cứ nhắm mắt theo” (Hồ Chí Minh, 2011, t.5, tr.337). Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định: “Chú trọng nắm bắt, định hướng dư luận xã hội, bảo đảm thống nhất trong Đảng, đồng thuận cao trong xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1, tr.181); “chủ động, kịp thời cung cấp thông tin thiết yếu và tiếp nhận thông tin phản ánh của người dân trong đấu tranh phòng, chống suy thoái đạo đức, lối sống, các thông tin về tham nhũng, lãng phí, quan liêu...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.142).

Thứ ba, thường xuyên kiểm tra, giám sát việc thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Kiểm tra, giám sát là một trong các khâu quan trọng của công tác tổ chức và cán bộ. Kiểm tra, giám sát việc thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ là quá trình thu thập thông tin về tiếp nhận và xử lý các văn bản quy định, về văn hóa công sở và đạo đức

công vụ; quá trình tổ chức thực hiện thông qua việc phân cấp, phân quyền, giao nhiệm vụ cụ thể đến từng cá nhân; nhận thức của cán bộ, công chức, viên chức về văn bản và chương trình thực hiện. Đó còn là việc tổng hợp các báo cáo về phương hướng, nhiệm vụ và kết quả đạt được của cơ quan, đơn vị trong thi đua, khen thưởng. Việc kiểm tra, giám sát sẽ đánh giá được trình độ, phẩm chất, năng lực của cán bộ, công chức, viên chức; sẽ biết được thực trạng thực hiện văn hóa công sở và đạo đức công vụ, từ đó, sẽ tìm ra được nguyên nhân của thực trạng và sẽ có các giải pháp nâng cao văn hóa công sở và đạo đức công vụ trong nền kinh tế thị trường hiện nay. Đại hội lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh: “Đề cao tính tiên phong, gương mẫu trong văn hóa ứng xử của người lãnh đạo, cán bộ, công chức và đảng viên, tăng cường giám sát việc thực hiện các chính sách văn hóa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.135); “phối hợp giám sát của Đảng với giám sát của Nhà nước và của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị xã hội để phát huy sức mạnh tổng hợp và nâng cao hiệu lực giám sát, tránh chồng chéo, trùng lặp, lãng phí nguồn nhân lực” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.247). Trên cơ sở quan điểm đó của Đảng Cộng sản Việt Nam, chúng ta cần tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực hiện văn hóa công sở và đạo đức của cán bộ, công chức.

Thứ tư, nâng cao ý thức kỷ luật công vụ, đề cao tính gương mẫu của người đứng đầu các cơ quan, đơn vị và cán bộ, công chức trong việc chấp hành, thực hiện các quy định về văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Ý thức kỷ luật công vụ là sự tuân thủ, chấp hành các nội quy, quy định của công sở; các nguyên tắc, quy tắc trong thực thi công vụ. Nâng cao ý thức kỷ luật công vụ là một giải pháp không thể thiếu trong xây dựng văn hóa công sở và đạo đức công vụ. Đảng Cộng sản Việt Nam yêu cầu: “Tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính, nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu và của cán bộ, công chức, viên chức” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.148) và “Kịp thời biểu dương những điển hình tiên tiến, những tấm gương sáng về đạo đức, lối sống; đấu tranh mạnh mẽ với các biểu hiện lệch lạc và xử lý nghiêm những hành vi vi phạm đạo đức, lối sống” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.2, tr.237).

Thứ năm, tăng cường công tác bồi dưỡng cán bộ, giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức. Suy đến cùng, văn hóa, đạo đức đều là những giá trị do con người tạo ra, đều biểu hiện trình độ phát triển của con người. Hồ Chí Minh chỉ rõ: “vô luận việc gì, đều do con người làm ra, và từ nhỏ đến to, từ gần đến xa, đều thế cả” (Hồ Chí Minh, 2011, t.5, tr.281); “muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa” (Hồ Chí Minh, 2011, t.13, tr.66). Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh, Đại hội lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định công tác cán bộ là “then chốt của then chốt” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1, tr.75). Quán triệt quan điểm trên của Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam, chúng ta cần tăng cường công tác bồi dưỡng cán bộ, giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức để nâng cao chất lượng, hiệu quả thực thi công vụ.

Trong giai đoạn hiện nay, chúng ta cần gắn việc giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức với thực hiện Chỉ thị số 05, ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, với thực hiện Nghị quyết Hội nghị TW 4 (khóa XII), ngày 30 tháng 10 năm 2016 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” nội bộ.

Thực hiện bồi dưỡng, giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức một cách thường xuyên, hiệu quả sẽ phát huy sức mạnh ở chính đội ngũ cán bộ, công chức, sẽ giúp họ hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao, tận tụy phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân, đồng thời sẽ ngăn ngừa, hạn chế và khắc phục được những tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường đến văn hóa công sở và đạo đức công vụ.

5. Kết luận

Văn hóa công sở và đạo đức công vụ thể hiện tính văn minh, hiện đại của nền hành chính, một tiêu chí quan trọng để đánh giá chất lượng của các cơ quan nhà nước cũng như đội ngũ cán bộ, công chức.

Quá trình chuyển từ nền kinh tế theo mô hình kế hoạch hóa tập trung sang kinh tế thị trường ở Việt Nam đã tác động mạnh mẽ, trực tiếp đến văn hóa công sở và đạo đức của cán bộ, công chức. Do vậy, để có được một nhà nước kiến tạo, một chính phủ liêm chính, hành động, phục vụ và một nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp, kỷ cương, công khai, minh bạch, chúng ta cần coi trọng việc xây dựng, tạo lập môi trường văn hóa trong các cơ quan, công sở, cần tăng cường giáo dục đạo đức cho đội ngũ cán bộ, công chức. Đồng thời, chúng ta cần xác định các nội dung và đề ra các giải pháp thiết thực, hiệu quả để xây dựng văn hóa công sở, giáo dục đạo đức cho đội ngũ cán bộ thực thi công vụ trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.1, 2, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. Phạm Văn Đồng (1995), *Văn hóa và đổi mới*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (Khoa Triết học) (2000) *Giáo trình đạo đức học*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
4. *Hồ Chí Minh toàn tập*, t.5, 8, 13, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, 2011, Hà Nội.
5. Viện Ngôn ngữ học (2006), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng, Đà Nẵng.